

11 מאי 2023
כ' אייר תשפ"ג

פסק דין משמעתי בעניינו של [ת.ז.]

1. בתאריך 24.4.2023 התקיים דיון בעניינו של הסטודנט [ת.ז.] [(להלן: "הסטודנט").
שופטים: פרופ' עוז גזית (אב בית הדין), פרופ' ישי ויסמן, שופט סטודנט ר.ע.ב.
יועצת משפטית לבית הדין: עו"ד ליאורה ארזי בן-חיים.
תובעת: פרופ"ח יסכה גולדפלד.
נילון: מר [] , לוה ע"י מלווה בית הדין המשמעתי מטעם אגודת הסטודנטים מר עבדאלה ותד.
2. הנילון הנו סטודנט בפקולטה למדעי המחשב. בתאריך 19.2.2023 הוגשה נגדו קובלנה, ובתאריך 6.3.2023 הוגשה קובלנה מעודכנת, בה יוחסו לו העובדות הבאות:
הסטודנט היה רשום לקורס ביולוגיה 1 00134058, שניתן בסמסטר חורף תשפ"ג. במסגרת הקורס נערכו 5 מבדקים אישיים, שתוכננו להתקיים במהלך ההרצאה. המבדקים בנויים ממענה על מטלה במודל. המבדק הראשון נערך במהלך ההרצאה. עקב בעיות תקשורת שהתרחשו במהלך המבדק השני, המבדק בוטל. במקומו נערך מבדק שהתקיים באותה מתכונת, אולם במקום לבצע אותו במהלך ההרצאה בכיתה, ניתנה לסטודנטים האפשרות לענות עליו במהלך יום נקוב. המבדק השני החלופי התקיים ביום 11.12.2022 (להלן: "המבדק"), והורכב מארבע שאלות רב בררתיות ("אמריקאיות") ושאלה אחת פתוחה. הזמן שהוקצב לענות על המבדק היה 7 דקות. הסטודנט ענה על המבדק בשעה 17:54. תשובתו לשאלה הפתוחה "כיצד מולקולות סיגנל מעבירות מידע לתוך התא ללא צורך בכניסה ישירה של המולקולה לתא?", היתה: "קשירות חלבונים אל ממברנת התא הגורמת לתגובות ביו-כימיות". צוות הקורס קבע שמדובר בתשובה נכונה חלקית. ניסוח זהה (או זהה למעשה) נמצא בעוד 52 מבדקים (מתוך 329 המבדקים שהוגשו). התשובה "קשירות חלבונים אל ממברנת התא הגורמת לתגובות ביוכימיות" הועברה בשעה 15:10 בקבוצת הווטסאפ של הסטודנטים בקורס.
3. התביעה האשימה את הסטודנט בעבירות משמעת עפ"י הסעיפים שלהלן לתקנון המשמעת:
 - א. 4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
 - ב. 4.1.3 "העתיק מאחר, או איפשר ביודעין, לאחר, להעתיק ממנו בבוחן, בחינה, עבודה, פרויקט או בכל מטלה לימודית אחרת".
 - ג. 4.1.4 "סייע בדרך אחרת לסטודנט אחר או הסתייע באחר בעת בחינה או בוחן או בביצוע מטלה לימודית אחרת, שבה נדרש הסטודנט לעבודה עצמאית".
 - ד. 4.1.5 "קשר קשר או השתתף בקשר לביצוע או לניסיון לביצוע כל אחת מן הפעולות הנזכרות בסעיף זה".
4. בתאריך 24.4.2023 התקיים הדיון המשמעתי בנוכחות הצדדים.

5. במענה להקראת כתב הקובלנה השיב הסטודנט כי הוא כופר באשמה. לטענתו לא העתיק את התשובה שנשלחה בווטסאפ, ולא העתיק מאדם אחר, אלא נעזר/ הסתמך על הסיכום של הסטודנטית, אשר נשלח בקבוצת הווטסאפ של הקורס. הוא הדגיש כי תשובתו נכונה חלקית.

טענות הצדדים:

התביעה:

6. התביעה הציגה בפני בית הדין צילומי מסך של תכתובת מתוך קבוצת הווטסאפ של הסטודנטים.ות בקורס. התכתובת כללה תשובות לשאלות הרב-ברירה במבדק, וכן תשובה לשאלה הפתוחה "כיצד מולקולות סיגנל מעבירות מידע לתוך התא ללא צורך בכניסה ישירה של המולקולה לתא?" (להלן: "השאלה הפתוחה"). התשובה שנשלחה בווטסאפ היתה: "קשירת חלבונים אל ממברנת התא הגורמת לתגובות ביוכימיות" (להלן: "התשובה בווטסאפ").

7. התביעה הציגה קובץ אקסל בו פורטו התשובות לשאלה הפתוחה, של 53 הסטודנטים.ות בקורס שנחשדו בהעתקה. תשובתו של הסטודנט היתה: "קשירת חלבונים אל ממברנת התא הגורמת לתגובות ביו-כימיות" (להלן: "תשובת הסטודנט"). תשובת הסטודנט היתה זהה לתשובה שנשלחה בווטסאפ.

8. התביעה ציינה כי מי ששלחה את התשובות בווטסאפ היתה סטודנטית בקורס (להלן: "הסטודנטית"), שלאחר הגשת התלונה התוודתה על כך; וכן כי מרבית הסטודנטים.ות החשודים.ות הודו בהעתקה וחתמו על הסדר טיעון. על פי סילבוס הקורס משקלם של חמשת המבדקים היה 10% מגן. העונש על פי הסדרי הטיעון היה 10% תקף (בתנאי שהסטודנט ישלים את חובות הקורס), והרחקה על תנאי לסמסטר במקרה של הרשעה חוזרת.

9. עדי התביעה היו המרצים בקורס, פרופ' עודד בז'ה ופרופ' אריאל קפלן (שהעידו בנפרד). המרצים העידו כי מדובר במבדקים אישיים, וכי המבדקים היו עם חומר פתוח. כאמור, בשל כשל בתקשורת במהלך המבדק השני, הוחלט לבטלו ולקיים מבדק חוזר שיהיה ניתן לבצעו במהלך 24 שעות. בעת הבדיקה, המתרגלת הבחינה בתשובות דומות עד כדי זהות לשאלה הפתוחה, אצל 53 נבחנים (להלן: "התשובה הזזה"). בין היתר, התשובה הזזה משכה את תשומת ליבה של המתרגלת, היות שלא היתה נכונה, וודאי לא מדויקת. מכיון שהתשובה הזזה הכילה מספר רכיבים נכונים, החליט צוות הקורס לתת עליה ניקוד חלקי. במקביל, הוגשה התלונה בגין חשד להעתקה כנגד אותם 53 סטודנטים.ות.

10. התביעה הציגה את ההנחיות שפורסמו למבדק השני (שבוטל), בתאריך 6.12.2022. בהנחיות נכתב בין היתר: "המענה על המבדק הוא אישי. חשד להעתקה יעלה לוועדת משמעת" (ההדגשה במקור). התביעה הדגישה כי הסטודנט השתתף במבדק זה ולכן היה לו ברור שהמבדק הוא אישי.

משפט זה לא הופיע בהנחיות למבדק השני החלופי. במענה לשאלת בית הדין מדוע זה לא נכתב, פרופ' בז'ה אמר שככל הנראה מדובר בטעות, שכן המבדק השני החלופי נכתב בחיפזון מה, עקב הכשל במבדק השני. כך או כך, טען פרופ' בז'ה, מאליו מובן שהמבדקים הם אישיים ולא קבוצתיים, כפי שהדבר מובן מאליו לגבי כל מבחן או בוחן בטכניון.

11. התביעה ציינה כי לאחר שנודע לסטודנטים על החשדות נגדם, הם שלחו לה בתאריך 9.1.2023 תגובה מרוכזת מטעמם (כולל שמות ומספרי תעודות זהות). בתגובה זו טענו בין היתר, כי "המשפט שנכתב על ידי הסטודנטים

במבדק [כלומר התשובה הזוהה] נמצא בסיכום של אחת ההרצאות שנכתבה על ידי סטודנטית. הסיכום הזה נמצא אצל חלק מהסטודנטים שלומדים לקורס, לכן קיים חלק מהסטודנטים שנעזרו בחומר פתוח (הסיכום) שנמצא אצלם באיפד ולא נעזרו בשום בן אדם חיצוני". גם הסטודנט היה חתום על תגובה זו. אלא, שאותה סטודנטית (שהיא גם זו ששלחה את התשובה בווטסאפ במהלך המבדק), הבהירה לתובעת (באמצעות איש טכניון) כי לא שלחה את הסיכום האמור [להלן: "הסיכום"] לסטודנטים, ולא העלתה אותו למאגר משותף.

12. בנוסף, התובעת הדגישה כי המשפט הרלוונטי שנכתב בסיכום ("קשירת החלבונים אל ממברנת התא גורמת לשרשרת תגובות ביוכימיות פנימיות"), לא היה זהה לתשובה שנשלחה בווטסאפ. ואילו התשובה שהסטודנט כתב במבדק היתה **זהה לתשובה בווטסאפ** (ולא למשפט שנכתב בסיכום). כמו כן, הסטודנט פתר את הבחינה במשך דקה ו-42 שניות – זמן קצר מאד שלא סביר שהספיק במהלכו לחפש את התשובה בסיכום.

ההגנה:

13. הסטודנט כפר באשמה. לטענתו, בעת כתיבת התשובה לשאלה הפתוחה במבדק הוא נעזר/הסתמך על הסיכום של הסטודנטית, אשר נשלח בקבוצת הווטסאפ של הקורס. הוא ציין כי דובר במבדק שמשקלו שני אחוז מציון המגן, וכי היה מותר להשתמש בחומר פתוח. הסטודנט טען כי בניגוד לעדותו של פרופ' בז'ה, שאמר שהיה אסור להשתמש בעזרים במרשתת – הדבר לא הוזכר במקום כלשהו.

14. הסטודנט הציג תמונה מהסיכום של השקף עם המשפט הרלוונטי שכתבה הסטודנטית. לשאלת בית הדין מדוע אינו מראה את כל הסיכום, השיב כי לא ידע שהוא צריך להביא אותו. לשאלת בית הדין האם יש לו ראיה שהסיכום היה ברשותו בזמן המבדק, השיב שיצא מקבוצת הווטסאפ הכיתתית אחרי המבדק, אך הוא מוכן לבדוק עם חבריו מתי נשלח הסיכום בקבוצה.

15. הסטודנט טען שהיו ברשותו כל המבדקים משנים קודמות, והשאלות במבדק הנוכחי היו ממוחזרות – זו הסיבה לכך שפתר את המבדק במהירות רבה.

בהתייחס לכך העיד פרופ' בז'ה, כי רק שאלות הרב ברירה היו ממוחזרות, והשאלה הפתוחה במבדק היתה שאלה חדשה.

16. הסטודנט הדגיש שהתשובה שכתב היא נכונה חלקית, ועל פי הקלטת ההרצאה של שנה שעברה היא אף נכונה במלואה: "חשוב לי לציין שבעצם כפי שהוזכר התשובה היא נכונה חלקית, ומה שכתוב שאמר המרצה הראשון, לדעתי שהסיגנל הוא זה שמתחבר ולא החלבון, אבל לפי ההקלטה משנה שעברה של אריאל זה היה כן מוסבר על החלבון". הסטודנט ציין כי ראה את ההרצאות המוקלטות לפני המבדק והשלים את החומר, עקב חפיפה עם הרצאות אחרות.

17. לסיכום, החומר הפתוח שהיה ברשותו עזר לו לפתור את המבדק בצורה מהירה ונכונה, ולכן הוא זכאי.

דיון והכרעה:

18. הנוסח שכתב הסטודנט במבדק כתשובה לשאלה הפתוחה, **זהה** לנוסח שנשלח בווטסאפ, ולא לנוסח שנכתב בסיכום. אילו היה מדובר בתשובה נכונה או מדויקת, היינו יכולים להניח לטובת הסטודנט שהוא חרוץ או שקדן ולכן ידע את התשובה. אך כפי שהסבירו עדי התביעה באריכות במהלך הדיון - מדובר בתשובה שאינה נכונה. תשובה שאינה נכונה, וזהה לתשובה הלא נכונה שנשלחה בווטסאפ הקבוצתי.

19. יתרה מכך, הסטודנט לא הציג כל ראייה לכך שהסיכום היה ברשותו בעת המבדק, וגרסתו אינה מהימנה בעינינו כלל. אילו הסיכום באמת נשלח בקבוצת הווטסאפ, הסטודנט היה יכול בקלות להביא ראייה לכך, גם אם יצא מהקבוצה, באמצעות טלפון של סטודנט אחר.
20. הראיות שהציגה התביעה מובילות למסקנה ברורה כי מדובר בהעתקה. גרסתו של הסטודנט אינה אמת לדעתנו, והיא לא עוררה אצלנו אפילו ספק קל.
21. נוכח כל האמור לעיל, **החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1, 4.1.3 ו- 4.1.4 לתקנון**. אנו מזכים את הסטודנט מעבירה לפי סעיף 4.1.5 לתקנון, שכן לא הוכחה בפנינו קשירת קשר.
22. בית הדין הודיע לצדדים במעמד הדיון את הכרעת הדין, ולאחר מכן בהסכמת הצדדים נשמעו טיעונים לעונש.

טיעונים לעונש:

התביעה:

23. התביעה ביקשה שבית הדין יגזור על הסטודנט את העונשים הבאים: ציון אפס בקורס, הרחקה בפועל לסמסטר אביב תשפ"ג, דחיית זכאות לתואר למשך 6 חודשים מיום הזכאות בפועל, והרחקה על תנאי לחמש שנים (בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון) במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1 לתקנון, על כל תתי סעיפיו.
24. לסטודנט עבר משמעת מכביד. התביעה הציגה הסדר טיעון מיום 9.5.2021, במסגרתו הורשע הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1 ו- 4.1.2, בגין כניסה לתכני קורס במודל במהלך בחינה מקוונת, בשני קורסים שונים. העונש שנגזר על הסטודנט היה ציון אפס בשני הקורסים והרחקה בפועל לסמסטר אביב תשפ"א.
25. בהתייחס להרחקה המבוקשת, התביעה הדגישה שבמידה וגזר הדין לא יינתן תוך שבועיים ממועד הדיון, היא מבקשת שההרחקה תהיה בחורף תשפ"ד.

ההגנה:

26. הסטודנט ביקש מבית הדין להקל בעונש שביקשה התובעת. ביחס לעבירה הקודמת, ציין שהודה בה מיד וקיבל את הסדר הטיעון למרות שהיה לו קשה להפסיק את הלימודים לסמסטר, משום שידע שהוא אשם והעונש מוצדק. הוא הדגיש כי בהסדר הטיעון לא הושת עליו עונש על תנאי. לכן, הוא מבקש מבית הדין להשית עליו עונש על תנאי כעת, אך לא הרחקה בפועל, וכן פסילת המבדק או קבלת ציון אפס בקורס.

גזר הדין:

27. השיקולים המנחים לקביעת גזר הדין קבועים בסעיף 11.11 לתקנון.
28. הסטודנט ביצע מעשה הונאה במטרה להשיג ציון במרמה, שאינו משקף את ידיעותיו ואינו מגיע לו. צוות הקורס נתן בסטודנטים אמון, והסטודנט הפר אותו ונעזר באדם אחר כדי לפתור את המבדק. תקנון המשמעת לסטודנטים נפתח כדלקמן (ההדגשה אינה במקור):

"הלימודים בטכניון מבוססים על אמון בין המוסד לבין הלומדים בו. הסטודנטים מחויבים ליושרה אקדמית ולהתנהגות ההולמת את כבוד הטכניון, הסטודנטים,

העובדים וחברי-הסגל האקדמי. מטרת תקנון זה היא להסדיר את הטיפול באותם מקרים החורגים מכללים אלה".

29. למרבה הצער, התנהלותו של הסטודנט מלמדת, כי לא למד לקח מהרשעתו הקודמת, ולא הפנים את הקוד האתי והמוסרי המצופה מסטודנט בטכניון, ששואף לקבל תעודת מהנדס.

30. לקחנו בחשבון גם את העובדה שהסטודנט בחר לא לקח אחריות על מעשיו, ולא הביע חרטה; וגם את העובדה שבהסדר הטיעון לא הושת עליו עונש על תנאי.

31. לאחר ששמענו את טענות הצדדים ושקלנו את מכלול השיקולים, לרבות נסיבותיו האישיות של הסטודנט, החלטנו פה אחד להשית על הסטודנט את העונשים הבאים:

- א. ציון 0 בקורס ביולוגיה 1 00134058, סמסטר חורף תשפ"ג (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
- ב. הרחקה בפועל מלימודים בטכניון לסמסטר אביב תשפ"ג (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
- ג. הרחקה על תנאי מלימודים בטכניון לחמש שנים, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1 לתקנון, על כל תתי סעיפיו (לפי סעיף 12.7).

מר ר.ע.ב

פרופ' ישי ויסמן

פרופ' עוז גזית

ישי ויסמן